

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa H. S. i P. S.

przeciwko Bankowi - Spółce Akcyjnej w W.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 października 2008 r.,

zażalenia powodów

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 12 maja 2008 r., sygn. akt I ACa (...) [I WSC (...)],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Powodowie wnieśli zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 12 maja 2008 r. odrzucające ich zażalenie na postanowienie tego Sądu z dnia 14 kwietnia 2008 r. odrzucające skargę kasacyjną powodów.

Sąd Apelacyjny rozpoznając wniosek powodów o zwolnienie od kosztów sądowych zawarty w skardze kasacyjnej, postanowieniem z dnia 22 lutego 2008 r. zwolnił powodów od uiszczenia kosztów sądowych częściowo, a mianowicie od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej ponad kwotę 1.000 zł, a w pozostałej części wniosek oddalił. Pełnomocnik powodów potwierdził odbiór powyższego postanowienia w dniu 6 marca 2008 r. wraz z zarządzeniem wzywającym go do uiszczenia opłaty sądowej od

skargi kasacyjnej w kwocie 1.000 zł w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Kwota ta została uiszczona, ale ze znacznym przekroczeniem terminu. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2008 r. odrzucił skargę kasacyjną powodów na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Zażalenie na to postanowienie zostało wniesione przez pełnomocnika powodów, który uiścił jednocześnie opłatę w wysokości 200 zł. Zażalenie nie zawierało wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, a jedynie stwierdzenie, że jest to kwota należna nadto, że wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych od skargi kasacyjnej był zgłoszony omyłkowo ponieważ powodowie wcześniejszym orzeczeniem Sądu Okręgowego w K. zostali zwolnieni od kosztów sądowych.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że z uwagi na to, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2004 r. powodowie zostali jedynie zwolnieni od wpisu w sprawie, a nie kosztów sądowych w całości, natomiast postanowieniem z dnia 22 lutego 2008 r. Sąd Apelacyjny zwolnił powodów częściowo jedynie od opłaty od skargi kasacyjnej, zażalenie wniesione na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 kwietnia 2008 r. nie zostało należycie opłacone, gdyż powodowie winni byli uiścić opłatę sądową od zażalenia równą 1/5 części całej opłaty sądowej, zgodnie z art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) lub ewentualnie złożyć wniosek o zwolnienie ich od uiszczenia należnej opłaty sądowej od zażalenia. W tej sytuacji zażalenie powodów podlegało odrzuceniu na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c.

Od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 12 maja 2008 r. zażalenie wnieśli powodowie, którzy zaskarżyli je w całości zarzucając naruszenie prawa procesowego, tj. – art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), poprzez nieuwzględnienie, że zwolnienie powodów od wpisu w sprawie oznacza również zwolnienie od opłaty sądowej od zażalenia; - art. 325 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c. poprzez oznaczenie zakresu rozstrzygnięcia zawartego w postanowieniu Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2004 r. wbrew literalnej treści jego sentencji. W uzasadnieniu zażalenia powodowie podnieśli, że ogólne zwolnienie od opłat oznacza zwolnienie od obowiązku uiszczenia wszelkich mogących pojawić się w toku postępowania sądowego opłat od kolejno wnoszonych pism podlegających opłacie. Dlatego uwzględniając wniosek powodów jedynie w zakresie zwolnienia powodów od

opłaty od pozwu sąd obowiązany był w sentencji tego postanowienia ściśle i jednoznacznie określić zakres tego zwolnienia, bowiem zwolnienie od opłat sądowych oznacza, że zwolnienie to dotyczy zarówno opłaty od pozwu, jak też opłaty od apelacji. Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, że postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2004 r., którym powodowie zostali zwolnieni od wpisu, nie odnosi się także do opłaty sądowej od zażalenia. Ustalając znaczenie postanowienia Sądu Okręgowego w K. Sąd Apelacyjny powinien kierować się sentencją tego postanowienia, a nie jego uzasadnieniem. Z uwagi na te zarzuty powodowie wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dla rozstrzygnięcia o zasadności zażalenia wniesionego przez powodów nie ma znaczenia wykładnia sentencji postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2004 r., którym powodowie zostali częściowo zwolnieni od kosztów sądowych w sprawie, a mianowicie od wpisu w części powyżej 2.000 zł. Sprawa, w której powodowie korzystali z częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, została bowiem prawomocnie zakończona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 18 października 2007 r. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (opublikowaną w OSNC 2008 r., Nr 11, poz. 122) zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego. Obecnie postępowanie kasacyjne utraciło charakter postępowania w trzeciej instancji. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że cel i przedmiot postępowania przed Sądem Najwyższym jest inny niż przedmiot i cel postępowania przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy nie rozstrzyga sprawy ani nie osądza osób oraz zgłaszanych przez nie roszczeń, lecz wyłącznie kontroluje legalność zaskarżonego orzeczenia. Orzeczenie merytoryczne kończące postępowanie w sprawie koncentruje w sobie także wyniki całego poprzedzającego je postępowania. Przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych zostaje pochłonięte przez uprawomocnienie się orzeczenia rozstrzygającego istotę sprawy. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, odpada cel przyznania stronie zwolnienia od kosztów sądowych. Dlatego zwolnieniem od kosztów sądowych przyznanym stronie w postępowaniu rozpoznawczym nie jest objęte postępowanie kasacyjne.

Uwzględniając powyższe uwagi, trzeba stwierdzić, że z chwilą wydania przez Sąd Apelacyjny w dniu 18 października 2007 r. wyroku w sprawie, przestało obowiązywać w postępowaniu kasacyjnym wcześniejsze postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 27

sierpnia 2004 r. o zwolnieniu powodów od kosztów sądowych. W związku z wniesioną przez powodów skargą kasacyjną powodowie złożyli nowy wniosek o zwolnienie ich od kosztów sądowych, który został rozstrzygnięty postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lutego 2008 r., którym powodowie zostali zwolnieni od uiszczenia kosztów sądowych częściowo, a mianowicie od opłaty od skargi kasacyjnej powyżej kwoty 1.000 zł. To ostatnie postanowienie Sądu Apelacyjnego wyznaczało zakres, w jakim powodowie korzystali ze zwolnienia od kosztów sądowych na etapie postępowania kasacyjnego. Postanowieniem tym, wydanym na podstawie art. 101 ust. 1 w związku z art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), powodowie zostali zwolnieni od obowiązku uiszczenia określonej kwoty (powyżej 1.000 zł) opłaty od skargi kasacyjnej. Zgodnie więc z art. 101 ust. 3 tej ustawy powodowie mieli obowiązek uiszczenia innych opłat, w tym od wniesionego zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 kwietnia 2008 r. odrzucające skargę kasacyjną. Ponieważ była to opłata, określona przepisem art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w wysokości stosunkowej obliczanej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia – o której mowa w art. 130² § 3 k.p.c. - a zażalenie zostało wniesione przez pełnomocnika powodów będącego adwokatem, zażalenie jako nienależycie opłacone, a zarazem nie zawierające wniosku o zwolnienie od uiszczenia kosztów sądowych, zasadnie zostało odrzucone przez sąd odwoławczy, co znajdowało podstawę prawną w przepisie art. 130² § 3 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.